

वन नेशन वन रेशन कार्ड योजना/ One Nation One Ration Card Scheme

- हे एक राष्ट्रीय शिधापत्रिका आहे जे स्थलांतरित कामगार आणि त्यांच्या कुटुंबियांना देशभरातील कोणत्याही रास्त भाव दुकानातून सार्वजनिक वितरण प्रणाली (PDS) फायद्यांमध्ये प्रवेश करण्यास सक्षम करेल.
- वन नेशन वन रेशन कार्ड योजना (ONORC) 1 जुलै 2020 पासून देशभरात अन्न सुरक्षा लाभांच्या पोर्टेबिलिटीला अनुमती देईल. याचा अर्थ गरीब स्थलांतरित कामगार देशातील कोणत्याही रेशन दुकानातून अनुदानित तांदूळ आणि गहू खरेदी करू शकतील.

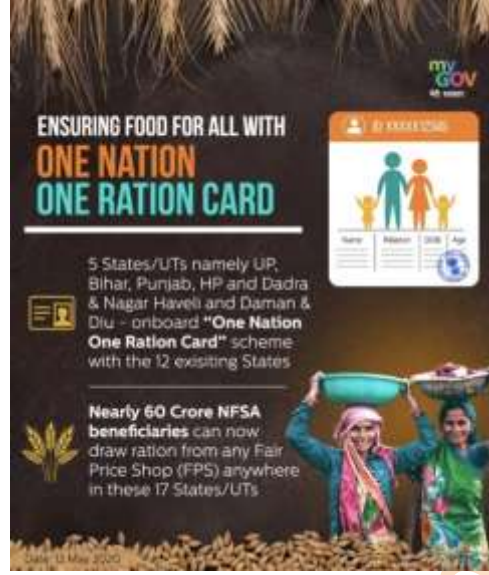
वैशिष्ट्ये / Characteristics of the ONORC

- सध्याची शिधापत्रिका एक राष्ट्र एक शिधापत्रिका म्हणून बदलली जातील.
- NFSA अंतर्गत नोंदणीकृत प्रत्येक लाभार्थीला वाटप केलेले हे सार्वत्रिक शिधापत्रिका असेल.
- ONORC चा वापर करून, एका ठिकाणाहून दुस-या ठिकाणी स्थलांतरित झालेला लाभार्थी लाभार्थ्यांच्या मूळ ठिकाणाची पर्वा न करता गंतव्य शहरात असलेल्या रास्त भाव दुकानातून अनुदानित धान्य खरेदी करू शकतो.
- इलेक्ट्रॉनिक पॉइंट ऑफ सेल (ePoS) उपकरणांवर बायोमेट्रिक प्रमाणीकरणद्वारे लाभार्थी ओळखले जातील. प्रत्येक रास्त भाव दुकानात ही उपकरणे बसवली जातील.
- राष्ट्रीय पोर्टेबिलिटी हे वापरून कार्य करेल:
 - सार्वजनिक वितरण प्रणालीचे एकात्मिक व्यवस्थापन (IM-PDS) पोर्टल - हे रेशन कार्ड पोर्टेबिलिटीसाठी तांत्रिक व्यासपीठ प्रदान करेल.
 - अन्नवितरण पोर्टल - ते राज्यातील अन्नधान्य वितरणाचा डेटा ePoS उपकरणांद्वारे होस्ट करेल. यामुळे लाभार्थ्यांना राज्यामध्ये (आंतर-जिल्हा) अनुदानित अन्नधान्य मिळण्यास मदत होईल.
- आधार कार्डांना शिधापत्रिकांसह जोडले जातील, ज्यामुळे लाभार्थ्यांना त्याच शिधापत्रिकेचा वापर करून रेशन मिळण्यास मदत होईल.

उद्दिष्टे/Objectives

ONORC खालील बदल आणेल:

- सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेत सुधारणा.
- प्रत्येक लाभार्थ्यांपर्यंत अन्नधान्य पोहोचवणे.
- मार्च 2021 पर्यंत सर्व भारतीय राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेशांना योजनेमध्ये एकत्रित करणे.

प्रमुख वैशिष्ट्ये/ Salient Features

- PDS च्या एकात्मिक व्यवस्थापन (IMPDS.) अंतर्गत त्याची अंमलबजावणी केली जात आहे.
- 65 कोटी लाभार्थी ONORC योजनेंतर्गत समाविष्ट आहेत.
- NFSA अंतर्गत नोंदणीकृत लाभार्थ्यांपैकी 80 टक्के लाभार्थी या योजनेत समाविष्ट झाले आहेत.
- या योजनेत 25 राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेशांचा समावेश करण्यात आला आहे.
- एकदा सर्व राज्ये/केंद्रशासित प्रदेश या योजनेअंतर्गत एकत्रित केल्यावर 81 कोटी लाभार्थ्यांना या योजनेचा लाभ मिळण्याची नोंद आहे.
- लाभार्थ्यांना मदत करण्यासाठी सरकार हेल्पलाइन नंबर आणेल.

फायदे/ Benefits

वन नेशन वन रेशन कार्डचा मुख्य फायदा खालीलप्रमाणे आहे.

- ONORC मुळे देशातील कोणत्याही रास्त भाव दुकानातून अनुदानित अन्नधान्य मिळेल, ज्यामुळे देशाच्या विविध भागात राहणाऱ्या स्थलांतरितांना मोठा फायदा होईल.
- ONORC सह, एका राज्यातील सर्व लाभार्थ्यांना रेशन कार्ड जारी केलेल्या इतर राज्यांमध्ये समान राशन मिळू शकते.
- ही योजना महिला आणि समाजातील इतर गरीब घटकांसाठी फायदेशीर ठरेल कारण PDS मध्ये प्रवेश करण्यासाठी सामाजिक ओळख एक मजबूत घटक असेल.
- ग्लोबल हंगर इंडेक्समध्ये 17 पैकी 102 व्या क्रमांकावर आल्याने ONORC 2030 पर्यंत भूक निर्मूलनाचे लक्ष्य साध्य करण्यात मदत करेल.

आव्हाने/Challenges

बहिष्कार त्रुटी/Exclusion Error

- स्मार्ट कार्ड आणि आधार जोडणी द्वारे PDS प्रक्रिया डिजिटायझेशन झाल्यानंतर त्रुटी/लीकेज कमी होऊ शकतात, परंतु आधार जोडणीला लागणाऱ्या वेळामुळे लाभार्थी वगळले जाऊ शकतात.

डेटा अभाव/Lack of Data

- इतर शहरांमध्ये कामासाठी जाणाऱ्या लोकसंख्येच्या आकडेवारीची कमतरता आहे. त्यामुळे लाभार्थी वेगवेगळ्या ठिकाणी जात असताना त्यांची ओळख पटवणे कठीण होते.